

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เรื่องการสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์นี้ ยังไม่เคยมีผู้ใดทำวิจัยโดยตรง มีแต่งานเขียนและงานวิจัยซึ่งมีแนวใกล้เคียงหรือเกี่ยวข้องกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์อยู่บ้าง เท่าที่ผู้วิจัยค้นคว้ารวบรวมมาได้แบ่งเป็น ๒ ตอน คือ

๑. บทความและเอกสารต่าง ๆ ทั้งของไทยและของต่างประเทศ
๒. งานวิจัยของไทยและของต่างประเทศ

บทความและเอกสารต่าง ๆ ทั้งของไทยและของต่างประเทศ

ความหมายของร้อยแก้ว

เสฐียรโกเศศ กล่าวถึง ความหมายของ "ร้อยแก้ว" โดยสรุปว่า ร้อยแก้วหมายความว่าแต่งหนังสือกันตามธรรมดา คือความเรียงตรงข้ามกับคำวารอยกรอง ร้อยแก้วแปลตามพยัญชนะว่าเอาถ้อยคำเข้าไปร้อยกับสิ่งที่มีคำคือแก้ว ซึ่งเมื่อถือตามคำอธิบายของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาคำรงราชานุภาพว่า ร้อยแก้วหมายถึงหนังสือที่แต่งเนื่องในศาสนา เป็นทำนองร้อยยาวกลาย ๆ ที่ยกเอาคำบาลีซึ่งเป็นตัวธรรมดาวางไว้ตรงวรรคหรือคั่นประโยคเรื่อยไป จึงสรุปได้ว่าคำว่าแก้วนี้จึงตรงกับรัตนในภาษาบาลี...

นอกจากนี้ยังได้กล่าวเทียบลักษณะคำประพันธ์ของไทยกับของต่างประเทศ

ไว้ว่า

---

๑ เสฐียรโกเศศ, การศึกษาวรรณคดีแห่งวรรณคดี (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บรรณาคาร, ๒๕๑๘), หน้า ๒๒

ในภาษาอังกฤษเขาแบ่งหนังสือที่แต่งขึ้นเป็น ๓ ลักษณะ คือ poem, prose - poem or poetical prose และ prose poem ตรงกับร้อยกรอง prose - poem เห็นจะตรงกับร้อยแก้ว และ prose ตรงกับความเรียง เพราะด้วยเหตุนี้ในพจนานุกรมจึงให้คำนิยามร้อยแก้วว่า "ความเรียงที่สละสลวยไพเราะเหมาะเจาะด้วยเสียงและความหมาย"^๑

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ ให้ความหมายของร้อยแก้วไว้ว่า ร้อยแก้วหมายถึงบทประพันธ์ที่เรียบเรียงตามภาษาที่ใช้เขียนหรือพูดกันทั่วไป ภาษาที่ใช้สำหรับร้อยแก้วไม่มีการบังคับสัมผัสหรือกำหนดจำนวนคำแต่ อย่างใด เบ็ดภาษาที่ใช้ "สื่อสาร" เพื่อให้เกิดความเข้าใจเป็นสำคัญ ร้อยแก้วมีความหมายตรงข้ามกับร้อยกรอง ซึ่งมีแบบแผนในการแต่งแน่นอนตามที่มีบัญญัติไว้ หรือตามแบบที่ผู้แต่งคิดขึ้นเอง^๒

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้นิยามคำว่า "ร้อยแก้ว" อีกมาก เมื่อพิจารณาแล้วไม่แตกต่างจากที่กล่าวมานัก ถึงนี้พอจะสรุปได้ว่า

ร้อยแก้ว หมายถึงบทประพันธ์หรืองานเขียนที่เรียบเรียงด้วยถ้อยคำภาษาธรรมดา ไม่มีหลักเกณฑ์หรือแบบแผนตายตัวกล่าวคือ ไม่มีการบังคับจำนวนคำ สัมผัส เอก-โท ตรี-ลหุ เป็นต้น และเป็นที่สังเกตว่า คำว่าร้อยแก้วนั้น เป็นชื่อเรียกงานเขียนประเภทหนึ่งที่ยังไม่โก่งประเนนคุณค่า

รูปแบบของร้อยแก้ว

ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ ได้กล่าวถึงรูปแบบของร้อยแก้วไว้ว่า วรรณกรรมในภาษาไทยที่มีอยู่ปัจจุบันนี้มีหลายรูปแบบ ถ้าจะจำแนกอย่างกว้าง ๆ ตามลักษณะการแต่ง จะมี ๒ พวก คือร้อยแก้ว (Prose) และร้อยกรอง (Poetry) พวกร้อยแก้ว

^๑ เรื่องเดียวกัน.

^๒ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ, การประพันธ์, หน้า ๑

นั้นมีรูปแบบดังนี้คือ นิยาย นิทาน นวนิยาย เรื่องสั้น บทละคร บทความ บทสนทนา หนังสือสารคดี เอกสาร รายงาน กฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ ซึ่งที่เขียนในหนังสือพิมพ์ นิตยสาร^๑

รูปแบบที่หลากหลายของร้อยแก้ว ดังได้กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่นักเรียนจะต้องเรียนรู้ และฝึกหัดในแต่ละระดับการศึกษา ตามรายละเอียดที่หลักสูตรกำหนดไว้เรียน

โดยทั่วไปการเรียนการสอนเขียนร้อยแก้วในปัจจุบันมี ๒ แนวคือ การเขียนร้อยแก้วแนวนั้นเทียงคดี และการเขียนร้อยแก้วแนวสารคดี

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ กล่าวถึงรูปแบบคำประพันธ์ประเภทร้อยแก้ว ตามที่หลักสูตรมัธยมศึกษาระบุไว้ว่ามี ๒ แนว คือ แนวสารคดีและแนวนั้นเทียงคดี แนวสารคดีนั้นเป็นการเขียนที่มุ่งประโยชน์ เช่น คำไว้อาลัย คำอวยพร คำสดุดี บทความ ความเรียง คำปราศรัย โอวาท สุนทรพจน์ ฯลฯ ส่วนแนวนั้นเทียงคดีซึ่งมุ่งให้ความสำเร็จอารมณ์นั้นได้แก่ นิทาน เรื่องเล่า เรื่องสั้น นวนิยาย จดหมาย บันทึกประสบการณ์ บทละครพูด ฯลฯ^๒

พงษ์จันทร์ กล้ายสุบรรณ แบ่งร้อยแก้วออกเป็น ๓ ประเภท ได้แก่

๑. บันเทิงคดี หมายถึง เรื่องราวที่ให้ความเพลิดเพลิน เช่น นวนิยาย เรื่องสั้น ทัศคติ

๒. สารคดี หมายถึง เรื่องราวที่ให้ประโยชน์ คือความรู้ ความคิด ได้แก่ สารคดี บทความ บทวิจารณ์ เป็นต้น

๓. สารบันเทิงคดี มีลักษณะกึ่งสารคดี กึ่งบันเทิงคดี คือผู้อ่านจะได้ทั้งความรู้

^๑ ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, แนะแนวทางเรียนวรรณกรรมวิจิตรและวรรณคดีวิจารณ์ อุนุสาร ผนวควิชาภาษาไทย เลขที่ ๓๑/๒๕๑๑ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๑๑), หน้า ๕ - ๖.

^๒ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ, การประพันธ์, หน้า ๑.

ความคิด และความเฟื่องฟู เช่น ปกป้องคดี บันทึก จดหมาย^๑

บุญยงค์ เกศเทศ ได้แบ่งประเภทของงานเขียนตามจุดมุ่งหมายไว้ ๖ ประเภท คือ งานเขียนปกป้องคดี งานเขียนสารคดี งานเขียนทางราชการ งานเขียนเชิงวิชาการ งานเขียนเฉพาะกิจ และงานเขียนเชิงสร้างสรรค์^๒

จะสังเกตได้ว่าร้อยแก้วนั้นมีรูปแบบแบ่งย่อย แยกออกไปอีกมาก ดังนั้น ผู้เขียนจึงไม่มีข้อจำกัดในการเขียนมากเท่าร้อยกรอง

ความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์นั้นตามทฤษฎีของกิลฟอร์ด (Guilford) สรุปได้ว่า พฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์จัดอยู่ในมิติด้านการปฏิบัติงาน (Operations) ซึ่งเป็นมิติหนึ่งของโครงสร้างเชาวันปัญญา (The Structure of Intellect) ส่วนความคิดสำคัญที่จัดเป็นความคิดสร้างสรรค์ ก็คือความคิดแบบกระจาย (Divergent Thinking) ก็เป็นความสามารถของบุคคลที่ก่อให้เกิดสิ่งแปลกใหม่ นำมาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ประกอบด้วยความคิดในลักษณะต่อไปนี้คือ

๑. ความคิดแคล่วคล่อง (Fluency) หมายถึงความสามารถทางสมองในการคิดแก้ปัญหาได้มากในเวลาจำกัด

๒. ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึง ความสามารถทางสมองที่จะคิดคำตอบหรือแก้ปัญหาได้หลาย ๆ แนวทาง

^๑ พงษ์จันทร์ กล้ายสุบรรณ, การเขียนสร้างสรรค์ (กรุงเทพมหานคร: สุทธิสารการพิมพ์, ๒๕๒๒), หน้า ๔

^๒ บุญยงค์ เกศเทศ, เขียนไทย (กาฬสินธุ์: จินตทัศน์การพิมพ์, ๒๕๒๔), หน้า สารบัญ.

๓. ความคิดริเริ่ม (Originality) หมายถึง ความสามารถทางสมอง ในการคิดสิ่งแปลกใหม่ ไม่ซ้ำแบบใคร^๑

ทอร์แรนซ์ (Torrance) รวบรวมความคิดของไทเลอร์ (Tyler) ว่า ผลของการคิดสร้างสรรค์นั้น ไม่จำเป็นจะต้องเป็นขั้นสูงเสมอไป ไม่จำเป็นต้องค้นพบหรือ ประดิษฐ์ของใหม่ที่ไม่มีใครเคยมีผู้คิดมาก่อน แต่อาจจะ เป็นขั้นใดขั้นหนึ่งดังต่อไปนี้ก็ได้

ขั้นที่ ๑ แสดงออกอย่างอิสระในคำความคิดริเริ่มโดยไม่ตอ้งคำนึงถึงคุณภาพ ของผลงาน

ขั้นที่ ๒ งานที่เป็นผลผลิตที่ค่อนข้างดีสักอย่าง

ขั้นที่ ๓ งานชั้นประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ โดยไม่ซ้ำแบบใคร

ขั้นที่ ๔ ปรับปรุงงานขั้นที่ ๓

ขั้นที่ ๕ ความสามารถในการคิดสิ่งที่เป็นามธรรมขั้นสูงสุด คิดหลักการใหม่ ๆ^๒

การเขียนเชิงสร้างสรรค์

การที่จะตัดสินว่างานเขียนแนวใดเป็นงานสร้างสรรค์นั้นยังมีปัญหาชัดเจนกันอยู่ บาง เช่น

ฮุก (Hook) กล่าวถึงความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่ามีผู้ใด ความเห็นต่างกัน โดยสรุปมี ๓ คตินะ ก็

^๑ J.P. Guilford, The Nature of Human Intelligence, (New York: McGraw - Hill, 1967), pp. 61-64.

^๒ E. Paul Torrance, Guilding Creative Talent, (Englewood Cliffs, N.J.: Prentice - Hall, Inc., 1965), p.5

๑. งานเขียนทุกชิ้นเป็นงานสร้างสรรค์ เพราะเมื่อบุคคลใดก็ตามเขียนอะไรขึ้นมาก็ได้ชื่อว่า เป็นผู้สร้างสรรค์งานไม่ว่าจะเป็นงานประเภทใดก็ตาม

๒. ไม่มีงานเขียนใดเป็นงานสร้างสรรค์ เพราะทุกสิ่งมีอยู่ในโลกพร้อมแล้วดังภาษิตว่า "ไม่มีอะไรใหม่ภายใต้ดวงอาทิตย์นี้" งานเขียนทุกชิ้นที่สร้างขึ้นเป็นแค่รวบรวมความคิด อารมณ์ และจินตนาการเก่า ๆ มากล่าวใหม่ด้วยถ้อยคำและระบบไวยากรณ์เก่า ๆ

๓. งานเขียนบางอย่างเป็นงานเขียนสร้างสรรค์ แม้งานทุกชิ้นจะเป็นงานสร้างสรรค์ แต่งานเขียนชิ้นหนึ่งอาจมีคุณค่าเป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์มากกว่าอีกชิ้นหนึ่ง

สุจิต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์พรรษา ให้ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่า หมายถึง การเขียนเรียบเรียงความรู้ ความคิด ประสบการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนความรู้สึกรักใคร่ และจินตนาการออกเป็นลายลักษณ์อักษร จะเป็นข้อความสั้น ๆ ทำนองคำขวัญ ร้อยแก้วสั้น ๆ หรือบทกวีนิพนธ์ก็ได้ ขอเขียนเหล่านี้จะมีเอกภาพ มีความเป็นตัวของมันเองทั้งในความคิดและการใช้ภาษาเรียบเรียง ๒

พิศมัย สิงห์แก้ว ให้ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่า หมายถึงความสามารถในการถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์ อารมณ์ ความรู้สึก และเจตนาอารมณ์ของผู้เขียน เป็นภาษาเขียนที่แปลกใหม่ น่าสนใจ ช่วยให้เกิดผลิตผลงานเขียนนั้นอาจจะไม่ใหม่ต่อโลก แต่ใหม่สำหรับผู้เขียนเอง ๓

^๑ Julius N. Hock, Writing Creatively, (Lexington: D.C. Health and Company, 1967), pp. 1 - 3.

^๒ สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรรษา, วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา หน้า ๑๓๘.

^๓ พิศมัย สิงห์แก้ว, "การใช้เรื่องสั้นของมณีส จรรยาภรณ์ สอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์" หน้า ๑๑.

บุญยงค์ เกศเทศ กล่าวว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการเขียนที่ผู้เขียนจะต้องประมวลความรู้สึกนึกคิด และประสบการณ์ที่ฟังมีทั้งหมด สร้างงานเป็นจินตนาการออกมา ซึ่งเป็นงานที่ไม่มีขอบเขต รูปแบบ หรือข้อจำกัดที่แน่นอน^๑

นราวัลย์ พูลพิพัฒน์ กล่าวถึงความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่า หมายถึง การเขียนสิ่งใดก็ตามที่เกิดจากความคิดและจินตนาการของตนเอง มีคุณค่าในทางสร้างสรรค์^๒

จากแนวคิดตามที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้นเป็นผลของความสามารถที่ดัดแปลงมาจากความคิด จินตนาการ หรือประสบการณ์ของผู้เขียน ถ่ายทอดสู่ผู้อ่านโดยผ่านทางภาษาที่สละสลวยและเป็นสิ่งที่มีคุณค่าต่อชีวิต ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์และการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ความสามารถเชิงสร้างสรรค์ในการคิด และการเขียนของมนุษย์นั้นสัมพันธ์กันอย่างยิ่ง และเป็นส่วนประกอบเสริมซึ่งกันและกันดังจะเห็นว่า

ความคิดสร้างสรรค์ทำให้เกิดการพูด-การเขียนเชิงสร้างสรรค์

ความคิดและการพูด-การเขียนเชิงสร้างสรรค์ทำให้เกิดการกระทำเชิง

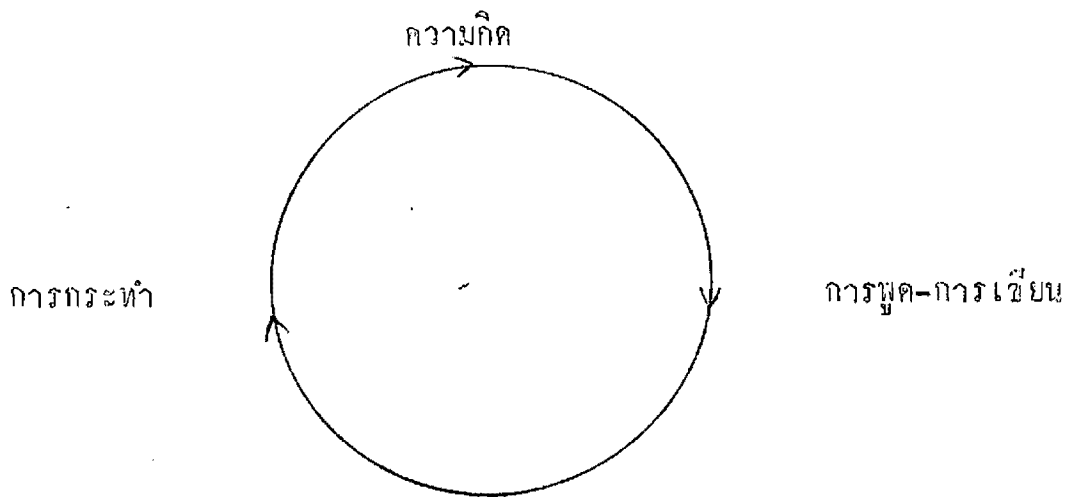
สร้างสรรค์

การพูด-การเขียนและการกระทำเชิงสร้างสรรค์ทำให้เกิดการคิดเชิงสร้างสรรค์ที่สลับซับซ้อน ดังภาพจำลองต่อไปนี้^๓

^๑ บุญยงค์ เกศเทศ, เขียนไทย หน้า ๒๕๖

^๒ นราวัลย์ พูลพิพัฒน์, "การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้บทร้อยกรองร่วมสมัยในการเรียนการสอนภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาคศึกษามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๓), หน้า ๓๒.

^๓ กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, หนังสือเรียนวิชาภาษาไทย การพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์, หน้า ๒

การเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์

จากความหมายของร้อยแก้วและแนวคิดเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ พอจะสรุปได้ว่า

การเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การเขียนที่เกิดจากความสามารถในการถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก หรือประสบการณ์ ในลักษณะที่แปลกใหม่ มีคุณค่าต่อกตนเอง และ/หรือต่อสังคม โดยเขียนเป็นบทประพันธ์ที่เรียบเรียงตามภาษาที่ใช้เขียนหรือพูดกันทั่วไป ภาษาที่ใช้สำหรับร้อยแก้วไม่มีการบังคับสัมผัส หรือกำหนดจำนวนคำแต่อย่างใด

งานเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์นั้นมีอิสระมากทั้งในด้านความคิดที่นำเสนอและรูปแบบ อาจจะเป็นการเขียนเรื่องเก่าด้วยรูปแบบใหม่ ใช้จำนวนภาษาใหม่ เช่น เรื่องยาเหล ของพรพรรณ ชารานุมาศ ซึ่งใจวีซีเขียนแบบตัดแย้งประโยค เป็นช่วง ๆ เร็วถึงเขือคืออนาคต ใช้รูปแบบขรรฆคานำเสนอความคิดแนวใหม่ หรือเรื่อง นิทานสามนาฬิกาของศาสตราจารย์สุนน อมรวิวัฒน์ ซึ่งนำเสนอแนวคิดใหม่โดยใช้รูปแบบใหม่ ทั้งสามเรื่องจึงเป็นการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ไคร่คัมหนึ่ง รายละเอียดของแต่ละเรื่องมีดังต่อไปนี้

ยาเหล

ยาเหลเป็นสุนัข
เกิดในคุกนครปฐม
ฉลาดและแสนรู้

"ข้างจรงรักภักดีไม่มีหยอน
จะนั่งนอนยืนเดินไม่เห็นห่าง
ถึงยามกินเคยกินกับกุหลาง
ถึงยามนอนนอนข้างไม้หางไกล"

คำยกของอันสูงสุด
จากพระราชอาชญาเป็นมหาปราชญ์
รัชกาลที่ ๖ ... ถึงยาเหล

จากคุกได้เข้าไปอยู่ในพระราชวัง
เป็นที่โปรดปราน
ของในหลวงรัชกาลที่ ๖

นี่คือคำประกาศ
บนแผ่นทองแดง
ใต้แทนอนุสาวรีย์ยาเหล
ที่พระราชวังสนามจันทร์
นครปฐม

ยาเหล
ตัวอย่างแห่งความกตัญญู
รัฐคุณผู้มีบุญคุณ.

ยา เผล
 ทำหน้าที่ของมัน
 ควบความสม่ำเสมอ

ร่างของยา เผล
 ถูกคนใจร้าย
 บึงตาย

แต่ความดีของยา เผล
 อยู่คู่กับประวัติ
 มหาปราชญ์ของไทย

ผู้จากเราไปแล้ว
 เมื่อ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๔
 วันมหาธีรราชเจ้า
 จอมไทย ๑

---

๑ พรพรรณ ชารานุมาศ, "ยา เผล" พุทธรักษา ๙ (พฤศจิกายน ๒๕๖๐): ๒-๓

เธอ คืออนาคต

ฉันเฝ้าคำนึงถึงเธอ ก็เพราะเธอมีคุณสมบัติที่ฉันรักอีกมากมาย มิใช่เพราะความรักเช่นนี้หรือหรือที่เธอเคยพูดว่า ฉันยังเย็นหนุ่ม ในขณะที่ฉันบ่นกับเธอ ว่าฉันนับวันแต่จะแก่ลง

อะไรคือคุณสมบัติของเธอที่ฉันรักเล่า เธอคงคิดจะถามเช่นนี้ และก็เดินทางไปไหนที่เธอจะถามเช่นนี้ เพราะบางทีเธอก็มองตัวเธอเองไม่ถนัดนัก

ขอให้ฉันเป็นผู้พูดเถิด ว่าเธอมีคุณสมบัติอะไร

ประการแรก เขียว เธอมีความรู้สึกไวต่อเหตุการณ์ เธอไม่เหมือนแก่ "คนแก่" บางคนที่ชอบพูดว่า "อะไร ๆ ฉันก็ผ่านหมดแล้ว" เนื่องจาก "อะไร ๆ ฉันก็ผ่านหมดแล้ว" นี้เอง เขาจึงมองไม่ค่อยเห็นของใหม่ในชีวิต ความรู้สึกของเขาจะไร้ความพิศวง สมองของเขาเป็นโรค "เหน็บชา" ที่ใช้การไม่ได้อย่างเต็มที่ แต่เธอตรงกันข้าม เธอมองชีวิตด้วยความรู้สึกอันแว่วไว เธอมีความหวังและความพิศวง อันเป็นที่มาแห่งความกระหายที่เธอจะกระโจนเข้าสู่กระแสธารของชีวิต

ที่เป็นเช่นนี้ ก็เพราะประการที่สอง เธอมีจิตใจอันบริสุทธิ์ดุจดั่งดวงไรรัาศี เสมือนเพชรนิลอันนวลอร่าม ท่ามกลางกมลที่ขยายห้องอยู่บนพื้นน้ำอันใสในยามค่ำ โดยยังความรู้สึกอันมองแล้วให้แก่ผู้พบเห็นเป็นนิรันดร ด้วยจิตใจเช่นนี้เอง เธอจึงเป็นคนเปิดเผย มีความซื่อตรง และมีพลังแห่งความคิดที่มุ่งก้าวหน้าไปอย่างไม่สิ้นสุด

สุดท้าย คุณสมบัติที่สำคัญที่สุดของเธอ ก็คือเธอมีความปรารถนาอันแรงกล้าในอันที่จะไปประกอบงานอันยิ่งใหญ่ในความใฝ่ฝันของเธอด้วย ความกล้าหาญและเด็ดเดี่ยว เธอกล้าที่จะแสดงความรักชอบของเธอ เธอกล้าที่จะแสดงความรักเกลียดชังของเธอ ถ้าจะเปรียบแล้ว ถ้าเธอพูดเช่นนี้ว่า ความกล้าหาญของเธอก็เสมือนกับความกล้าหาญของนางแอนทะเล ที่หาญนิโคไทม์รูดด้วยอาการเย้ยหยันและกึ่งคนอง

เขาว์ เหล่านี้คือคุณสมบัติที่งดงามของเธอ ซึ่งฉันรักและทูลนอม ฉันหวังว่า
 คนทั้งหลายก็ควรทูลนอมคุณสมบัติของเธอด้วยความรักเช่นกัน

ด้วยคุณสมบัติของเธอเช่นนี้เอง เธอจึงได้ชื่อว่า เขาว์

และด้วยคุณสมบัติของเธอเช่นนี้เอง เธอจึงเป็นความหวัง เธอก็คืออนาคต^๑

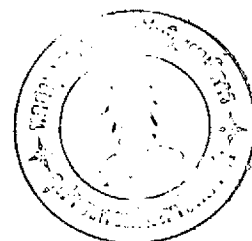
บรรจง บรรจงเจติกสิลป์

---

^๑ บรรจง บรรจงเจติกสิลป์, "เธอก็คืออนาคต." บรรจงสิลป์. ๑๑ (ธันวาคม ๒๕๑๔):๔.

นิทานสามนาที

กาดครั้งหนึ่ง เมื่อไม่นานมานี้
 ยังมีอาณาจักรน้อยนิกแห่งหนึ่ง
 ครอบคลุมด้วยความมืด เงียบสนิท คุจภาพสีดำ
 แห่งแสง หงอยเหงา
 ผู้คนซึมเซา สิ้นหวัง หวาดชีวิต
 ทุกทิศ ทุกทาง ทุกทิศทาง
 ชังกะตาย อยู่ไปวันหนึ่ง ผ่านไป แต่ละวัน แต่ละวัน
 ครั้นแล้ว ..... ฟ้ามาโปรด
 กองแกวแกววิบลงมาจากสรวง
 เรืองรัศมี โรจน์รุ่ง กระจายอร่ามรอบบริเวณ
 ส่องชีวิต รจิตแจ่มจรัส
 ส่องปัญญา กระจ่างจาก ความเขลา และโศกเศร้า
 ส่องรัก ไล้ดวง บรรเจิดพัน จากความชัง

 ทุกดวง ทุกดวง ทุกดวง
 ควบบารมี แห่งมณีรัตน์ อันเลิศค่า
 ปักเอื้อ อุ้มเกล้า ทุกเขาค่า
 ผู้คนทั้งน้อยใหญ่ รวมจงรัก รวมภาคภูมิใจ
 ได้เกิดมา ได้รับรู้ เรียนชีวิต จากถิ่นนี้
 ไปที่ไหน อยู่ที่ไหน
 แสงชัย ส่องสาดไปถึง
 ไปช่วย ไปชูป ไม่เชิด ไปชู
 วันแล้ว วันเล่า ปีแล้ว ปีเล่า เกือบถึงศตวรรษ
 เขารื่น เขาสุข สราญเกษม

ปลื้มเปรม เปรียบเปรย ปราชญ์นัคน คนถิ่นอื่น
 ไม่มีใครเท่าเราอีกละ ณ บัดนี้
 เราสูงกว่าใคร เหนือกว่าใคร ใครจะเทียมเรา
 ใครจะเทียม ใครจะเท่า เซอะ ใครจะเทียม
 เขาก็ไถ่แท้ไอ้ อวด ทำ และทะนง
 เสียงเพลง เสียงหัวเราะ หฤหรรษ์ เหม่และสีกัเดิม
 เสียงปี่กลอง ระรวั เริงรึน ระริก ลำพอง
 ทุกวัน ทุกวัน ทุกวัน
 เขาคุ่นเคยเสียแล้ว กับแสงสว่างเป็นนิจสิน
 เขาเคยตัวเสียแล้ว กับการคิดว่าตัวเองเป็นยอด
 เขาชินเสียแล้ว กับความเอื้อเอ็นดู ที่ได้มาโดยง่าย
 สิ้นเสียแล้ว ว่าอะไร เป็นอย่างไร
 เขาคุ่น เคยตัว เขาชาชิน เขาลืม
 แล้ววันหนึ่ง
 เขาก็เผลอ ขวางขวางแก้วนั้ง เกสือกกติน
 สะเท่กน สะห่าน สะทอน เจ็บถึงจิต บอบข้ำ
 แก้วนันกลั้งองรานราว
 รอยขวางพาคอยูรอบควง ชะนุกชะนอม ควบภัสมภูดี
 ฉับพลัน เมษกัมัว หมน มีค หมอง
 น้ำไ่หายาก พร่ำพร่ำ เวม็อนร่ำให้
 เหมือนจะล้างอาย อัยยศ มีภูหนค
 ทำอย่างไร ทำไฉน ทำอย่างไรทีหนอ
 เขาจุกคิด คิดได้ และคิคออก
 ใจก็สลค เศร้า รุ่สีกัสูญเสีย

เสียดาย เสียดใจ จะขาดใจ
 พยายามข้มลมรอยเศร้า เพื่อประโลมใจเพื่อน
 ปลอดภัยซึ่งกันและกัน
 คาปา พร่าพราย ค้วยน้ำตา กลบตา
 ทางทุกข์ตัวลงนั่ง เขากูสองมือไขว่คว้า ความหา
 ช่วยกันซ่อนดวงแก้วนั้นคืน ประคับประคอง
 ชูขึ้นจับเหนือหัว แล้วชดอง
 ประจงปิด รอยเบื่อน ที่เปราะนั้น
 ค้วยหัวใจทุกดวงรวมกันเข้า
 สติ ปัญญา
 ความนึก ความรู้คิด ความยังคิด
 นสมกับขางอาย
 น้ำใจกับน้ำรัก เป็นน้ำประสาน
 คลุกเคล้า ยาเหลืองราว จนเคื่อน ไม่เหลืออรอย
 บัดคล ดวงแก้วก็เรืองแสง
 สว่างแพรวพรพรรณราย อีกวาระหนึ่ง
 และคราวนี้
 จะเรื่อง จะรอง อยู่ในรั้นทร^๑

สุนนอมร

---

^๑ สุนน อมรวิวัฒน์, "นิทานสามนาที" เอกสารประกอขการ เรียนวิชาการ เรียนเงิง
 สร้างสรรก คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย (อค์สำเนา)

การสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์

จุดมุ่งหมายทั่วไป

แมคคี (McKee) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

ไว้ดังนี้

๑. เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นของเขามีต่อสิ่งที่ได้พบเห็น
๒. เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กที่มีความถนัดทางการเรียนภาษาได้รับการส่งเสริม

อย่างถูกต้อง

๓. เพื่อเร้าให้เด็กเกิดความสนใจ และมีความซาบซึ้งในคุณค่าของวรรณกรรมที่ดี
๔. ส่งเสริมให้เด็กเขียนแสดงความรู้สึกนึกคิดด้วยภาษาของตนเอง เพื่อช่วยให้เขาเกิดพัฒนาการทางภาษา คือว่าการฝึกเขียนแบบธรรมดา^๑

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

สุจริต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์พรชัย เสนอแนะวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ดังนี้

๑. เพื่อให้นักเรียนสามารถเขียนกวีนิพนธ์ในโอกาสต่าง ๆ ได้ เช่น กวีนิพนธ์วันเด็ก วันครู วันแม่ เป็นต้น
๒. นักเรียนสามารถหาคำ คำพังเพย หรือสุภาษิตมาเรียนพอให้คล้องจองกัน
๓. นักเรียนสามารถเขียนบทร้อยแก้วสั้น ๆ เช่น เขียนพรรณนาได้ภาพ พรรณนาความรู้สึกต่าง ๆ

^๑ Paul McKee, Language in the Elementary School (Houghton: Mifflin Co., 1959), p.208.

๔. นักเรียนสามารถแต่งเรื่องราวขึ้นเอง จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับคน สัตว์ หรือธรรมชาติที่ใกล้ชิดกับนักเรียนได้
๕. นักเรียนสามารถแต่งบทประพันธ์ได้ตามระดับความสามารถของนักเรียน
๖. นักเรียนสามารถแต่งเพลงหรือบทละครสั้น ๆ ได้
๗. นักเรียนสามารถช่วยกันคัดคำประพันธ์ หรือโคลงอนสกล สักวาได้
๘. นักเรียนสามารถเขียนคำสวดดี คำไว้อาลัยในโอกาสต่าง ๆ ได้
๙. นักเรียนสามารถเขียนบทความประเภทต่าง ๆ ได้
๑๐. นักเรียนสามารถเขียนเรื่องสั้น หรือนวนิยายได้ตามระดับความสามารถของนักเรียนแต่ละคน ๑

สมิธ (Smith) ให้หลักเกณฑ์การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

๑. จะต้องสามารถผลิตผลงานที่มีโครงเรื่องและรูปแบบใหม่ มีลักษณะ เฉพาะตัว (Unique results)
๒. จะต้องเน้นกระบวนการทางความคิดแบบอเนกนัย ซึ่ง เป็นความสามารถของสมองในการคิดตอบสนองได้หลายประเภท หลายทิศทาง จึงควรยอมรับทุกคำตอบ โดยไม่เพิ่งเล็งความถูกต้องสมบูรณ์
๓. ในการสอนให้เกิดความสามารถในทางสร้างสรรค์ จะต้องมีการชี้แจงใจ และสร้างสถานการณ์ท้าทาย อาจใช้วิธีการตั้งคำถาม เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิด และคิดได้อย่างต่อเนื่อง แต่ควรคำนึงถึงช่วงเวลาที่จะให้ผู้เขียนได้ผ่อนคลายความตึงเครียดบ้าง
๔. ครูควรใช้สถานการณ์ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะอย่างอิสระ

๕. ควรจะปล่อยให้ผู้เรียนเผชิญกับสิ่งที่ไม่รู้อย่างตนเอง เพื่อได้กระตุ้นความคิดแล้วก็ปล่อยให้ผู้เรียนถ่ายทอดความคิดและจินตนาการตามความพอใจของตน

๖. ไม่สามารถจะทำนายผลงานของผู้เรียนได้ ครูจึงควรเปลี่ยนบทบาทไปเป็นผู้ช่วยเหลือ และร่วมมือในการจัดระเบียบความคิด ให้เป็นไปตามแนวของแต่ละคน

๗. จะต้องจัดสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเขียนจากความจำสิ่งที่ได้ฟัง ได้เห็น หรือความรู้สึก

๘. การสอนเชิงสร้างสรรค์ หมายความว่าผู้เรียนจะต้องได้รับการกระตุ้นให้สร้างและพัฒนาความคิดของตนเอง

๙. จะเน้นความแตกต่าง ความแปลก ความแตกต่างระหว่างบุคคล และความคิดริเริ่ม

๑๐. กระบวนการมีความสำคัญเท่า ๆ กับผลงานที่ได้รับ

๑๑. จะต้องจัดสถานการณ์เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ เช่น จัดสถานการณ์ทางกาย หอเรียนสะดวกสบาย ที่นั่งเหมาะสม ผู้เรียนมีความสุข มีอุปกรณ์ครบครัน จัดสถานการณ์ทางจิตใจด้วยการสร้างบรรยากาศของความเชื่อมั่น ความมีอิสระที่จะคิดหรือเขียน

๑๒. ควรให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จมากกว่าประสบความสำเร็จล้มเหลว ในระยะแรกอาจประสบความสำเร็จล้มเหลวบ้าง แต่ครูควรพยายามไม่ให้เกิดซ้ำ ๆ เพราะจะทำให้หมดกำลังใจ

๑๓. จะต้องส่งเสริมผู้เรียนให้เรียนรู้ถึงความรู้และทักษะหลาย ๆ ประการ และสนับสนุนให้หน้าความรู้และทักษะเหล่านั้นมาใช้กับสถานการณ์ใหม่

๑๔. ควรจะกระตุ้นให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รู้จักนำความคิดมาสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมและความคิดใหม่

๑๕. ควรพัฒนาทักษะการวิจารณ์ และประเมินคุณค่างานเขียน อาจใช้วิธีให้ผู้เรียนอ่านงานเขียนของตนแล้วให้เพื่อน ๆ ช่วยกันวิจารณ์

๑๖. ควรจะได้สำรวจความคิด และจุดมุ่งหมายในการเขียนก่อน

๑๗. ต้องอาศัยกระบวนการแบบประชาธิปไตย เช่น การเปลี่ยนบทบาทระหว่างครูกับผู้เรียน และการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนโดยยึดหลักประชาธิปไตย

๑๘. วิธีการที่ใช้เป็นทางเดียวที่จะพัฒนาความคิดสร้างสรรค์^๑

นราวัคย์ พูลพิพัฒน์ เก็บความจากงานเขียนของแมคคี (McKee) ในการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ไม่มีหลักเกณฑ์ตายตัวและแมคคี (McKee) เสนอแนะในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า

๑. ควรจัดสิ่งแวดล้อมในห้องเรียน เพื่อสร้างความสนใจ และส่งเสริมให้เด็กเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

๒. การสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ส่วนใหญ่ต้องอาศัยการจัดสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมการอ่านของนักเรียนอย่างเพียงพอ

๓. ครูผู้สอนต้องใช้ความเพียรพยายาม และอดทนเป็นอย่างมาก

๔. ควรให้นักเรียนเขียนในลักษณะเฉพาะคน

๕. ในการเขียนระยะเริ่มแรก การฝึกหัดของนักเรียนจะเป็นไปอย่างช้า ๆ อย่างไรก็ตามครูจะต้องพยายามให้เด็กเขียนออกมาในลักษณะที่เป็นตัวของตัวเอง ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

๖. การพิจารณาผลงานของเด็กไม่ควรคาดหวังในคุณค่าทางวรรณศิลป์มากนัก

---

^๑ James A. Smith, Creative Teaching of the Language Arts In the Elementary School (Boston: Allyn and Bacon, 1972), pp.9-14.

๗. เมื่อเด็กมีผลงานสร้างสรรค์ออกมา ครูจะต้องประเมินผลให้เด็กทราบ เพื่อส่งเสริมกำลังใจและแก้ไขข้อบกพร่อง

๘. ครูผู้สอน ควรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นอย่างดี และสามารถวิเคราะห์ประเมินผลงานเขียนประเภทนี้ได้

๙. การที่จะส่งเสริมให้การเรียนการสอน การเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ผล สำเร็จนั้น จะต้องมีการกำหนดเกณฑ์ เพื่อเป็นแนวปฏิบัติโดยให้ครูและนักเรียนได้รับทราบ ร่วมกัน

๑๐. ในการวินิจฉัยผลงานของนักเรียน ครูไม่ควรยึดหลักเกณฑ์ทางภาษามากนัก

๑๑. ในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ทุกเรื่อง เด็กจะต้องเขียนออกมา โดยใช้ ความคิดและภาษาของตนเอง

๑๒. ในขณะที่มีการส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์กันอย่างแพร่หลายใน โรงเรียน ครูควรระวังการเขียนที่แอบอ้างว่าเป็นการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เช่นงาน เขียนที่ลอกเลียนแบบของผู้อื่น งานเขียนที่ปราศจากคุณค่า^๑

แนวคิดเกี่ยวกับการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

เคอ. แตกโก (De Cecco) กล่าวว่า การเรียนรู้ทักษะที่เกิดขึ้นต้องอาศัย

๑. ความต่อเนื่องกันทั้งทางด้านเวลา และมีการประสานงานรวมถึงการจัดลำดับที่ถูกต้อง

^๑ นราวัลย์ พุกนิพัทธ์, "การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้ทรัพยากรร่วมสมัยในการเรียนการสอนภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษา

ตอนปลาย" หน้า ๘๒ อ้างจาก Paul McKee, Language in the Elementary School. pp. 208 - 223.

๒. มีการปฏิบัติ

๓. มีการสะท้อนกลับ (Feedback)^๑

ดัฟฟี่ (Duffy) กล่าวถึงเหตุผลของการจัดให้เรียนวิชาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่าเหตุผลเบื้องต้นในการจัดรายวิชาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในหลักสูตร คือ

๑. เป็นการสนองตอบความต้องการของคนทุกคน ในด้านการใช้สัญลักษณ์ คนสมัยปัจจุบันถือว่าเป็นผู้ที่ใช้สัญลักษณ์ ในการสื่อความหมายทั้งทางคำวจิตใจและทางร่างกาย

๒. การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ในการเรียงความ หรือในการอ่านงานเขียนของนักประพันธ์อาชีพ ได้ด้วยความสนุกสนานและเข้าใจ

๓. การเขียนแบบใบจินตนาการ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจการใช้ภาษา เช่น การเขียนโคลงก็จำเป็นที่จะต้องใช้ศัพท์ และสำนวนต่าง ๆ การเขียนเรื่องสั้นก็จำเป็นจะต้องมีการตรวจสอบโครงสร้างประโยค และการใช้เครื่องหมายวรรคตอนอย่างถูกต้อง

๔. การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ช่วยทำให้เกิดนักเขียนใหม่ขึ้นมาในแวดวงบันเทิงคดี^๒

---

^๑ John P. De Cecco and William R Crawford, The Psychology of Learning and Instruction (New Delhi: Prentice - Hall, Inc., 1977), p. 248.

^๒ James A. Duffy, "Creative Writing, Teaching of" The Encyclopedia of Education. (New York: The Macmillan Company & The Free Press, 1971), pp. 548-549.

กอทเลอร์ (Cotler) เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการสอนวิชาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่าไม่ควรเป็นวิชาบังคับ ควรจะเป็นการแสดงออกอย่างอิสระของความคิดและลีลาของนักเรียน และได้เสนอวิธีการที่จะนำไปสู่การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ดังนี้

๑. อ่านนิทานท้องถิ่นในห้องเรียนแล้วให้นักเรียนเขียนใหม่
๒. ให้เขียนเกี่ยวกับภาพที่กำหนดให้ โดยอาจแบ่งให้แต่ละคนเขียน ๓๕ - ๔๐ คำเกี่ยวกับภาพนั้น ๆ รวมทั้งสิ้นประมาณ ๑๐๐๐ คำ
๓. "ความคิดเห็นของฉันทือ ....." ให้นักเรียนเลือก แล้วเขียนความคิดเห็นประมาณ ๑๐๐ คำ
๔. "อะไรจะเกิดขึ้น ..." ให้นักเรียนเลือกสถานการณ์สมมุติแล้วเขียน

เขียน

โทรทัศน์ในโลกนี้แตกหมด

ถนนทุกสายละลายหายไปหมด

ถาวรทุกคันถอยหลังหมด

๕. เว้นช่องว่างที่หัวเรื่อง "กรณีของการพลาด...."
๖. ให้สร้างพจนานุกรมใหม่ (Original dictionary)
๗. ให้เขียนเรื่องเกี่ยวกับตัวของนักเรียนเอง ตัวละครเป็นเด็ก
๘. ให้เขียนชุดของถ้อยคำที่เป็นจริงและเกินจริง
๙. แจกเปลือกตัวให้เขียนอธิบายจินตนาการของคนอาจเปลี่ยนเป็น

เมล็ดเงินก็โต

๑๐. ถ้าฉันเป็น .....ให้เติมแล้วเขียนตามความคิดของตน

๑๑. ถ้าฉันมี .....

๑๒. ความปรารถนาของฉันทือ .....

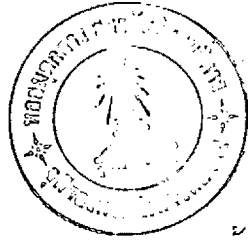
๑๓. เขียนอธิบายภาพจากนิคยสาร

๑๔. เขียนเรื่องเกี่ยวกับสีเสียงหรือรูปทรง
 สีแดงคือ.....
 เสียงเท่า คือ.....
 สีเหลี่ยมจัตุรัส คือ .....
๑๕. เขียนจังหวะในคำประพันธ์ใหม่
๑๖. อธิบายความสุขหรือความเศร้า
๑๗. เขียนเกี่ยวกับ ฉันในตัวตน (The Me Inside of Me)
๑๘. เขียนสุภาษิต หรือสโลแกน
๑๙. เขียนเกี่ยวกับการ เป็นเจ้าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เลือกลีลา (style) และรูปแบบเพื่อแสดงออกอย่างสร้างสรรค์^๑

รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาพุทธศักราช ๒๕๐๓ มีจุดมุ่งหมายข้อหนึ่งว่าให้ผู้เรียนมีความเจริญทางจินตนาการ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แต่ปรากฏว่ามิได้แยกเรียนรายวิชาการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยตรง จวบจนเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและประกาศใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ ในหมวดวิชาภาษาไทย นอกจากจะกำหนดให้เรียนการเขียนแบบทักษะสัมพันธ์แล้วยังปรากฏวิชาเลือกเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาหนึ่งคือวิชาการพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยมุ่งหมายให้นักเรียนได้ฝึกเขียนเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดความสามารถในการคิดและการแสดงความคิดเป็นภาษาเขียนในรูปแบบ

^๑ Harold K. Cotler, "Creative Writing" Encyclopedic Deskbook of Teaching Ideas and Classroom Activities. (New York: Parker Publishing Company, Inc., 1977) pp. 44 - 47.

แบบต่าง ๆ ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง โดยเฉพาะประเภทร้อยแก้ว เช่นนิทาน เรื่องเล่า
บันทึก ประสบการณ์ บทสนทนา บทละครสั้น ๆ ที่ขยายจากหนังสือเรียนหรือจากเหตุการณ์
ในชีวิตจริง การพรรณานาธรรมชาติ และลักษณะนิสัยของบุคคลและสิ่งต่าง ๆ ที่พบเห็น แล้ว
เกิดความประทับใจ ฯลฯ^๑

ต่อมาเมื่อประกาศใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๔ ก็ได้มี
การกำหนดวิชาการเขียนขึ้นถึง ๒ วิชา โดยเฉพาะวิชาการเขียน ๒ นั้น มีจุดประสงค์
ที่จะส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ตามศักยภาพของนักเรียน เน้นให้ยูเรียนรู้จักสังเกต
พิจารณาสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมของบุคคลรวมทั้งการอ่าน การฟัง เพื่อเลือกลักษณะแก่น
รวบรวมเป็นข้อมูลในการเขียนอธิบายสิ่งต่าง ๆ เช่น การบรรยายสถานที่ บุคคล กิริยา
อาการ เล่าเรื่องประสบการณ์และอธิบายกิจกรรม ฝึกเขียนบทสนทนาที่แสดงอารมณ์และ
ความรู้สึกต่าง ๆ กัน โดยใช้จินตนาการ หรือสร้างสถานการณ์ขึ้น เขียนบทความสั้น ๆ
แสดงความคิดเห็น ชี้ข้อบกพร่อง และเขียนข้อเสนอแนะที่ปฏิบัติได้ หรืออาจส่งเสริมให้
เขียนบรรยายประสบการณ์ พรรณนาทัศนียภาพ หรือเขียนในรูปแบบอื่น ๆ^๒

ในส่วนภายนอกหลักสูตรมีนิตยสารของเอกชนบางฉบับก็ช่วยส่งเสริมการเขียน
ร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ไว้มาก (ดูภาคผนวก)

การเรียนการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์คนมีขอบเขตกว้างขวาง และสัมพันธ์
กับสังคมประสบการณ์ ตลอดจนทักษะด้านอื่น ๆ ดังแบบจำลองแนวคิดในการสอนการเขียน

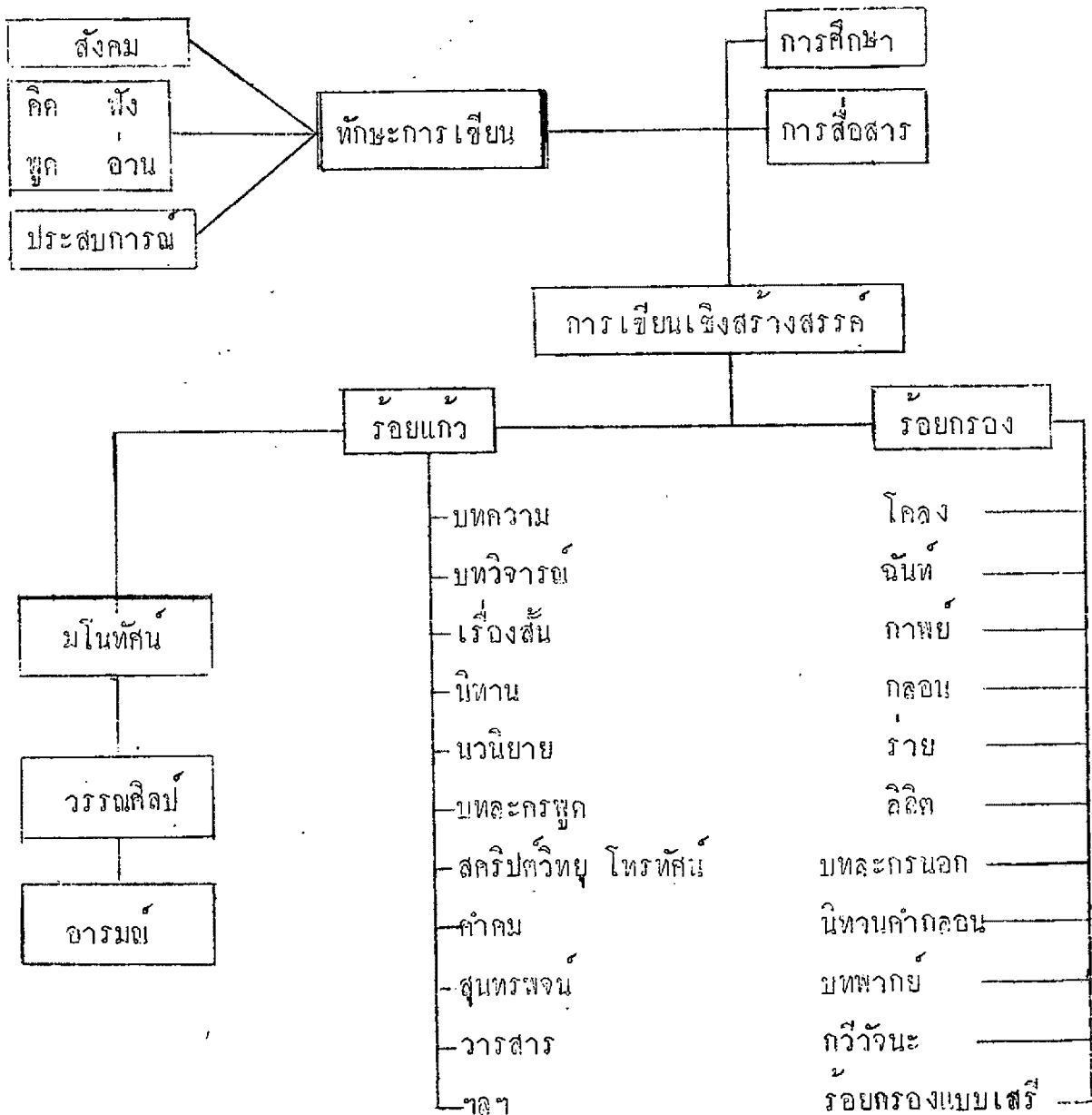
^๑ กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑.

^๒ กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๔
(กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์การพิมพ์, ๒๕๒๓) หน้า ๓๓ - ๓๔.

เชิงสร้างสรรค์ ของระดับนี้ นาคทรพพ ดังต่อไปนี้

แบบจำลอง "แนวคิดในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์"

แผนภาพจาก พิศมัย สิ่งทแก้ว, "การใช้เรื่องสั้นของมนัส จรรย์งศ์ สอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐), หน้า ๓๕.

กิจกรรมการเวียนการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ เสนอแนะกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งอาจนำไปประยุกต์ใช้ในการสอนการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ได้ คือ

๑. เชิญวิทยากรที่ถนัดในการแต่งคำประพันธ์มาพูด แนะนำวิธีแต่ง
๒. หาภาพมาให้ให้นักเรียนเขียนพรรณนาเป็นบทร้อยกรองสั้น ๆ
๓. ใช้เครื่องบันทึกเสียงอัดเสียงทำนองเสนาะจากคำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ และนำมาเปิดให้นักเรียนฟัง
๔. ให้นักเรียนแบ่งหน้าที่กันหาตัวอย่างบทร้อยกรอง-ร้อยแก้ว ตัวอย่างบทสุคติ บทอวยพร บทกลอนสาธิตต่าง ๆ มาติดป้ายประกาศ หรืออ่านให้เพื่อนในชั้นฟัง และวิจารณ์ว่าดีหรือบกพร่องอย่างไร
๕. หาสำนวนแต่งบทร้อยกรองหลาย ๆ สำนวนเปรียบเทียบให้ดูว่าแต่ละสำนวนดีหรือด้อยในเชิงคุณค่า ข้อคิดที่แยบคาย และการเล่นสัมผัสนอก สัมผัสในอย่างไร
๖. เมื่อได้ฟังคำประพันธ์หรือการพรรณนาความใด ๆ แล้ว อาจให้นักเรียนวาดภาพประกอบตามจินตนาการ หรือสร้างสรรค์งานศิลปะชนิดอื่น ๆ ขึ้นอีกก็ได้ เพื่อเป็นการส่งเสริมความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ เช่น แต่งเป็นบทเพลง บทละคร วาดภาพ ปั้นรูปแกะสลัก ฯลฯ เป็นการสอนให้สัมพันธ์กับวิชาศิลปะศึกษา
๗. นำไปศึกษานอกสถานที่ โดยเฉพาะสถานที่ที่มีความสำคัญต่อการเรียนวิชาภาษาไทย เช่น วัดพระเชตุพน หรือโบราณสถานอื่น ๆ
๘. ให้จัดทำหนังสือพิมพ์ประจำชั้นเพื่อนักเรียนจะได้มีโอกาสแต่งบทร้อยแก้ว ร้อยกรอง มาลงในหนังสือพิมพ์นั้น จัดให้นักเรียนได้มีประสบการณ์จริง ในการกล่าวคำอวยพร คำสุคติ คำไว้อาลัย ในโอกาสที่เหมาะสม^๑

^๑ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ, "การส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทางภาษา,"

นิคยา ดุทธิโยซี เสนอตัวอย่างกิจกรรมในการสอนเด็กให้เขียนอย่างสร้างสรรค์ไว้ พอจะหยิบยกมาเป็นตัวอย่างเพื่อเป็นแนวทางโดยสังเขปดังนี้

๑. เสียงอะไร

ให้นักเรียนเล่าหรืออธิบายเสียงที่ได้ยินว่าเป็นเสียงอะไร เช่น เสียงพายุ เสียงการแข่งรถฟุตบอล ฯลฯ

๒. อธิบายลักษณะ

ให้นักเรียนคนหนึ่งมาขึ้นเป็นแบบให้เพื่อน ๆ เขียนอธิบายลักษณะ อาจนำอภิปรายก่อนว่าควรจะต้องถึงลักษณะอะไรบ้าง

๓. กลองนักเขียน

ทำกลองพิเศษสำหรับรับงานเขียนของนักเรียนเป็นการช่วยเด็กที่ขาดอายุไม่กล้าแสดงออก

๔. เรื่องเกี่ยวกับภาพ

รวบรวมภาพไว้หลาย ๆ ประเภท เพื่อให้นักเรียนเลือกเขียนเกี่ยวกับภาพตามที่สนใจ

๕. ตัวละครจากภาพ

ให้นักเรียนเขียนเป็นบทสนทนาของตัวละครในภาพ

๖. สิ่งที่ไม่ชอบ

ให้นักเรียนเขียนเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่ชอบพร้อมทั้งเหตุผล

๗. สิ่งที่ชอบ

ให้นักเรียนเขียนถึงสิ่งที่ชอบ อธิบายความรู้สึกและสาเหตุที่ชอบ

๘. เรื่องเกี่ยวกับบุคคลสำคัญ

เมื่อเรียนเรื่องวีรบุรุษหรือวีรสตรีทางประวัติศาสตร์แล้วให้นักเรียนเขียน

เรื่องเกี่ยวกับบุคคลเหล่านั้น อาจเปลี่ยนให้เขียนทำนองนิทานพื้นเมือง หรือตำนานเกี่ยวกับบุคคลผู้นั้น

๘. พิจารณาส่วนต่าง ๆ ของเรื่อง

จัดอภิปรายเกี่ยวกับการวางโครงเรื่อง ลักษณะตัวละคร ฯลฯ

๑๐. แบบฝึกหัดที่ต้องใช้ความคิดคำนึง

เช่น เติมถ้อยคำเปรียบเทียบ อธิบาย รูป รส กลิ่น เสียง ที่คนได้สัมผัส

๑๑. การรู้ตนทำเอง

ให้นักเรียนอ่านเรื่องสนุก ๆ แล้วรวบรวมกลุ่มทำภาพการ์ตูน จากเรื่อง

ที่อ่าน

๑๒. เรื่องเกี่ยวกับสถานที่ที่น่าสนใจ

อ่านเรื่องเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว แล้วให้นักเรียนเขียนอธิบายสถานที่

นั้น

๑๓. เปรียบภาพกับคำ

เลือกใช้คำที่มีความหมายตรงกับภาพ

๑๔. ข้อความเคลื่อนไหว

ให้นักเรียนเขียนคำ และวลี ที่ประทับใจลงในสมุด

๑๕. หากกำหนดแทน

อภิปรายถึงคำที่มีความหมายคล้ายกัน ให้คิดหาคำใหม่มาใช้แทนคำเดิม

เช่น อ้วน ใหญ่ โต อ้วน

๑๖. อธิบายลักษณะพื้นผิวหน้าของสิ่งของ

ให้นักเรียนนำสิ่งที่มีลักษณะพื้นผิวหน้าแตกต่างกัน เช่น เต็มผ้าสักหลาด

ผ้าสำลี เศษกระเบื้อง กระจกทราย ฯลฯ ให้คิดหาคำอธิบายสิ่งเหล่านี้

๑๗. ภาพเหมือน

ให้นักเรียนอธิบายลักษณะของตนเองหรือของเพื่อนอาจใช้การเปรียบเทียบ เช่น "เรามีฟันขาวราวกับไข่มุก"

๑๘. ต่อกนิทาน

ครูเขียนคำหรือวลีเกี่ยวกับนิทานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วให้นักเรียนเขียนเรื่องจากคำที่เป็นหลัก อาจใช้วิธีให้เขียนต่อ ๆ กันคนละ ๑ นาที

๑๙. แมวของฉัน

เป็นการเล่นเกมเพื่อให้เด็กรู้จักคำชนิดต่าง ๆ

๒๐. ต่อบทประพันธ์

ครูอ่านนิทานแล้วหยุดเมื่อใกล้จบให้นักเรียนเขียนต่อ

๒๑. นิทาน ๑ นาที

ให้นักเรียนคนหนึ่งออกมาเริ่มต้น เขียนนิทานบนกระดานดำ ๑ นาที แล้วหยุดให้คนอื่นมาเขียนต่อคนละ ๑ นาที คนสุดท้ายสรุปเรื่อง

๒๒. คำที่มีความหมายง่าย ๆ

แบ่งนักเรียน ๒ พวก ฝ่ายหนึ่งเสนอคำอีกฝ่ายหนึ่งให้ความหมายกลับกันไป

๒๓. คนอื่นเขาพูดกันอย่างไร

ให้หาคำถิ่นที่เรียกชื่อแตกต่างกันไป เช่น

รถสามล้อเครื่อง - รถตุ๊ก ๆ

๒๔. วิธีเริ่มต้นประโยค

ครูเริ่มต้นประโยคที่น่าสนใจแปลกไปจากธรรมดา เช่น เป็นหน้าที่ของของข้าพเจ้าที่มีโอกาสท่องเที่ยวไปใน.....

๒๕. คำอธิบายฐาน

ให้นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนเองอยากได้หรืออยากจะเป็น พร้อมทั้งเหตุผล^๑

ครู บุญรัตพันธุ์ ถักค้นวิธีสอนเขียนโดยใช้นวัตกรรมประยุกต์วิทยาทานทางการสอน ซึ่งจัดเป็นลักษณะการสอนเขียนแบบสร้างสรรค์ไว้หลายวิธีได้แก่

๑. การสอนด้วยกรอกรรสน
๒. การสอนด้วยรอยแกน
๓. การสอนด้วยวิธีตั้งคำถาม
๔. การสอนการใช้ภาษาด้วยสีและแสงประติมากรรม
๕. การสอนการใช้ภาษาด้วยเสียง
๖. การสอนโดยวิธีใช้รอยกรอกรรสน
๗. การสอนการใช้ภาษาด้วยดนตรี
๘. การสอนการใช้ภาษาด้วยภาพ
๙. การสอนด้วยวิธีปะติดปะต่อ
๑๐. การสอนด้วยข้อคิดคำถาม
๑๑. การสอนสร้างความคิดด้วยการจัดดอกไม้
๑๒. การสอนโดยวิธีเล่นต่อรอยกรอกรรสน
๑๓. การสอนด้วยบทเพลง
๑๔. การสอนด้วยบทกรอกรรสน
๑๕. การสอนด้วยแผนบทความ^๒

ฯลฯ

^๑ นิทยา ฤทธิโยธี, "วิธีสอนให้เด็กรู้จักเขียนอย่างสร้างสรรค์," หน้า ๒๓-๒๗.

^๒ ครู บุญรัตพันธุ์, "การสอนภาษาไทยในแนวพัฒนาความคิด" เอกสารประกอบการสัมมนา การประชุมวิชาการนวัตกรรมการประยุกต์วิทยาทานทางการสอนภาษาไทย ๗ - ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ วิทยาลัยครูเพชรบุรี (อภิสำเนา)

การประเมินผลการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นผลงานที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์เฉพาะบุคคล การวัดและประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเขียนของนักเรียนนั้นครูต้องระมัดระวังมิให้ขั้นตอน กำลังใจ ลอว์มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน และเพียงธรรมชาติที่ถาวรจะเป็นการวัดพัฒนาการของแต่ละบุคคล ดูความก้าวหน้าของผลงานไม่ควรใช้เกณฑ์ของผู้สอนหรือเปรียบเทียบผลงานกับคนอื่น

โอแฮรี (O'Hare) ได้เสนอเกณฑ์การพิจารณางานเขียนไว้ ๔ ด้าน คือ

๑. ความคิดหรือจินตนาการเรื่องราว (Ideas)
๒. ความสามารถในการเรียบเรียงเรื่อง (Organization)
๓. สีสานในการเขียน (Style)
๔. กลไกในการเขียน (Mechanics)^๑

ฟิสมัย ซิงท์แกว กล่าวถึงเกณฑ์ของโอแฮรี (Foley) เกี่ยวกับสิ่งที่ควรระวังในการเขียนดังนี้

๑. ความคิด (Ideas) ได้แก่วลีหรือประโยคที่ตรงประเด็น มีเหตุผล และน้ำเสียง (Tone)
๒. การเรียบเรียงเนื้อหา (Organization) ได้แก่วลีที่ควรเน้น มีเค้าโครงความคิดที่เป็นระเบียบ
๓. สีสานการเขียน (Style) แสดงความเป็นต้นกำเนิดที่วางทำนองเฉพาะตน

---

^๑ Frank O'Hare, Sentence Combining: Improving Student Writing without Formal Grammar Instruction (Urbana, Illinois: National Council of Teachers of English, 1973), p. 50

๔. กติกาในการเขียน (Mechanics) ได้แก่การสะกดการันต์ วรรคตอนและไวยากรณ์

๕. การเลือกใช้คำ (Choice of Words) ได้แก่ ความชัดเจน เลือกคำได้ตรงตามความหมายทั้งความหมายโดยตรง และความหมายโดยนัย และการเลือกใช้คำตามระดับภาษา^๑

ประสิทธิ์ ภาพยนตร์กลอน ได้เสนอแนะถึงสิ่งที่ควรพิจารณาในการตรวจงานเขียนไว้ดังนี้

๑. เนื้อเรื่อง พิจารณาแนวคิดหรือแนวเรื่อง การจัดระเบียบความคิด การวางเหตุผล การขยายความ และความแจ่มแจ้งชัดเจน

๒. การใช้ภาษา พิจารณาระดับภาษาที่ถูกต้องตามกาละเทศะ และลักษณะของเรื่อง คำ ประโยค การเขียนย่อหน้า การเว้นวรรคตอน การใช้สำนวนโวหาร คำพังเพยและสุภาษิตต่าง ๆ

๓. รูปแบบ พิจารณาเฉพาะการเขียนที่มีแผนแน่นอน ว่าเขียนได้ถูกรูปแบบการเขียนชนิดนั้น ๆ หรือไม่

๔. กติกาประกอบการเขียนอื่น ๆ ได้แก่สะกดการันต์ ฉายมือ ความสะอาด และความเรียบร้อยเรียบร้อย^๒

นอกจากนั้นยังได้เสนอแนะแบบไขประเมิณผลการศึกษาไว้ด้วย ดังรายละเอียดในหน้าต่อไป

^๑ พิศมัย สิงห์แก้ว, "การใช้เรื่องสั้นของมนตรี จรรยาภักดิ์ สอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์," หน้า ๓๗.

^๒ ประสิทธิ์ ภาพยนตร์กลอน, การเขียนภาคปฏิบัติ หน้า ๑๐ - ๑๒.

แบบใบประเมินผลการเขียน^๑

ชื่อ.....ครั้งที่.....เรื่อง.....

หัวข้อที่ควรพิจารณา	ดีมาก	ดี	พอใช้	เกือบพอใช้	ต้องแก้ไขอีก	ควรพิจารณาและขอเสนอแนะ
เนื้อเรื่อง						
แนวคิด						
การจัดระเบียบความคิด						
การอ้างเหตุผล						
การขยายความ						
และความชัดเจน						
การใช้ภาษา						
ระดับภาษา						
ท่าและประโยค						
การเขียนย่อหน้า						
การใช้ไวยากรณ์ ส่วนวน						
คำขึงเพย						
แบบรูป						
ใช้พิจารณาเฉพาะการเขียน- ที่มีรูปแบบแน่นอน						
กลไกการกอบการเขียนใดแก่						
วรรกตอน ลายมือ สะกด						
การันต์ ความสะอาด เรียบ						
รอย ฯลฯ						

^๑ ประสิทธิ์ กาพยกลอน, การเขียนภาคปฏิบัติ หน้า ๑๓.

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของไทยและของต่างประเทศ

งานวิจัยในประเทศ

การสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในประเทศไทยนั้น เริ่มขึ้นในระดั่มมหาวิทยาลัยก่อนระดั่มมัธยมศึกษาซึ่งเพิ่งจะสนใจกันอย่างจริงจังจนกระทั่งจัดการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๔ หนังสือตำราทางคานนี้ม้น้อย งานวิจัยเกี่ยวกับการสอนเชิงสร้างสรรค์จึงไม่มีกนสนใจทำมากเท่าที่ควร ผู้วิจัยไ้รวบรวมงานวิจัยมาเฉพาะที่เห็นว่าเกี่ยวกับการสอนเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ไ้ดังนี้

ปี พ.ศ. ๒๕๑๑ สมบูรณ์ ชิตพงษ์ ใจวิจัยเรื่อง "สมรรถภาพทางสมองส่งผลต่อความสามารถในการเขียนเรียงความ" โดยไ้ใช้แบบทดสอบความนึกคานภาษาไทย คานความจำ คานพิจารณาเหตุผล และคานความคล่องแคล่วในการไ้ใช้คำทดสอบสมรรถภาพทางสมองของตัวอย่างประชากรซึ่ง เป็นนักเรียนชั้น ม.ศ.๓ ของโรงเรียนในเขตจังหวัดพระนครจากการสุ่มตัวอย่างมาอำเภอดะหนึ่งแห่ง จากนั้นไ้ให้นักเรียนทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเรียงความโดยไ้เขียนบรรยายภาพที่กำหนดไ้ ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนหญิงมีความสามารถในการเขียนเรียงความดีกว่านักเรียนชาย แต่คานอื่น ๆ มีความสามารถพอ ๆ กัน ทั้งนี้อาศัยของบิถามารดา หรือผู้ปกครองมีผลต่อความแตกต่างของความสามารถในแง่ละคานด้วย ยกเวนความสามารถคานความคล่องแคล่วในการไ้ใช้คำที่แม่วบบิถามารดา หรือผู้ปกครองจะมีอาชีพทางก้นก็ไ้ทำให้ความคล่องแคล่วในการไ้ใช้คำต่างก้นด้วย^๑

^๑ สมบูรณ์ ชิตพงษ์ "สมรรถภาพทางสมองส่งผลต่อความสามารถในการเขียนเรียงความ" (ปริญญาธิพนธ์ปริญญาตพบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนกรินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๑๑)

ของกุ่มทดลองสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม ซึ่งแสดงว่าคู่มือการสอนที่สร้างขึ้น ช่วย
ให้ครูสามารถดัดกระดัดการสอนเขียนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น^๑

ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ วรรณภา บัวเกิด วิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับ
โครงสร้างของการเขียนเรียงความ และทักษะในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ ๓" โดยสร้างแบบทดสอบทักษะการเขียนเรียงความขึ้นใช้ทดลองกับนักเรียน
โรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน ๑๐๐ คน ผลการวิจัยพบว่า ความรู้
เกี่ยวกับโครงสร้างอยู่ในระดับสูง ทักษะการเขียนเรียงความอยู่ในระดับปานกลาง นักเรียน
หญิงมีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างการเขียนเรียงความสูงกว่านักเรียนชาย แต่มีทักษะการ
เขียนเรียงความไม่แตกต่างกัน^๒

งานวิจัยของจุไร วรศักดิ์โยธิน และวรรณภา บัวเกิด เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการ
สอนเขียนแนวจะไม่ระหว่าเป็นการเขียนเชิงสร้างสรรค์ แต่ก็อาจจะนำไปใช้เป็นแนวทาง
การสอนเขียนรอยแก้วเชิงสร้างสรรค์ได้ ส่วนงานวิจัยที่เป็นการสร้างแบบฝึกทักษะการเขียน
เชิงสร้างสรรค์โดยตรงนั้นมีทั้งในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และอุดมศึกษา รวม
๔ เล่ม ดังต่อไปนี้

ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ประจุมพร สุกรเจริญ วิจัยเรื่อง "การสร้างแบบฝึกการเขียน
แบบสร้างสรรค์สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒" โดยสร้างแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ และคู่มือ

^๑ วรรณภา บัวเกิด, "ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างการเขียน
เรียงความ และทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓" (วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐)

^๒ ประจุมพร สุกรเจริญ, "การสร้างแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์สำหรับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ ๒" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลง
กรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐)

ประกอบการใช้แบบฝึกอย่างละ ๑ ฉบับ แล้วนำไปทดลองสอนแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนสวนหลวงจำนวน ๕๐ คน ผลการวิจัยปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยของความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาตามทฤษฎีของกิลฟอร์ด (Guildford) มากกว่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาก่อนการใช้แบบฝึกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าแบบฝึกที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเพราะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาตามทฤษฎีของกิลฟอร์ด เพิ่มขึ้นซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ในปีเดียวกัน ศิสมัย สิงห์แก้ว ทำวิจัยเรื่อง "การใช้เรื่องสั้นของมณีส จรรยาภรณ์ สอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์" โดยสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์จากรูปแบบการเขียนเรื่องสั้น มณีส จรรยาภรณ์ บางเรื่อง แล้วนำไปทดลองสอนกับตัวอย่างประชากร ซึ่งเป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาศึกษาชั้นสูงจำนวน ๕๐ คน แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม คือกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ใช้เวลา ๘ สัปดาห์ สอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นแก่กลุ่มทดลอง และสอนแบบธรรมดาแก่กลุ่มควบคุม ผลการวิจัยปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองของสองกลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .๐๑ ซึ่งแสดงว่า การสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จะช่วยให้นักศึกษาที่มีความรู้ กว้าง เข้าใจดีกว่าสอนโดยใช้หลักเกณฑ์การเขียนแบบธรรมดา^๒

ในปีที่เช่นกัน มุฬา ขอนนคราม ทำวิจัยเรื่อง "การสร้างแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ตามรอยกรอง สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔" โดยสร้างแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ตามรอยกรอง ตามแนวทฤษฎีของกิลฟอร์ด ชั้น ๑ ฉบับ มี ๕ ตอน แล้วออกแบบสอบถาม

^๑ ประจุมพร ศุกรเจริญ, "การสร้างแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐)

^๒ ศิสมัย สิงห์แก้ว, "การใช้เรื่องสั้นของมณีส จรรยาภรณ์ สอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์"

ความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๐๐ คน ผลการวิจัยปรากฏว่า ครูโรงเรียนประถมของกรมสามัญศึกษา และโรงเรียนประชาสาคิต มีความเห็นตรงกันว่า แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรคคานร่อยกรองนี้เป็นแบบฝึกที่น่าไปใช้ประกอบการสอนเขียนร่อยกรองในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ได้เป็นอย่างดีเหมาะสมมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้^๑

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ นรวลัย พูลพิพัฒน์ ทำวิจัยเรื่อง "การสร้างแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรคโดยใช้ร่อยกรองร่วมสมัยในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" โดยสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค ๑ ฉบับแล้วนำไปทดลองสอนกับกลุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นนักเรียนโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัยจำนวน ๕๐ คน ผลการวิจัยปรากฏว่า แบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ ๘๓.๒๓/๘๑.๐๓ หมายความว่า นักเรียนสามารถทำแบบฝึกได้ถูกต้องโดยเฉลี่ยร้อยละ ๘๓.๒๓ และสามารถทำข้อสอบหลังเรียนได้ถูกต้องโดยเฉลี่ยร้อยละ ๘๑.๐๓ แบบฝึกทักษะนี้มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนมากกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค ช่วยให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการเขียนก้าวหน้ากว่าเดิม^๒

^๑ บุพา ขนอนกราม, "การสร้างแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรคคานร่อยกรองสำหรับชั้นประถมปีที่ ๔" (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐)

^๒ นรวลัย พูลพิพัฒน์, "การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค โดยใช้ร่อยกรองร่วมสมัยในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย"

งานวิจัยในต่างประเทศ

งานวิจัยเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของต่างประเทศมีมาก และมีแนวทางแตกต่างกัน ผู้วิจัยรวบรวมเฉพาะเรื่อง que เห็นว่าน่าสนใจมาพอสังเขปดังนี้

ในปี ค.ศ. ๑๙๖๗ ชาร์เพิลส์ (Sharples) ทำวิจัยแนวทดลองเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับการกระตุ้นเพื่อให้เกิดการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เขาตั้งสมมุติฐานไว้ ๕ ข้อคือ

๑. มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างการตอบสนองที่มีต่อสิ่งเร้าที่ต่างกัน เมื่อมีการจัดระบบที่ชัดเจน

๒. มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของการตอบสนองต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่งของนักเรียนต่างกลุ่มกัน

๓. คุณภาพของการสนองตอบการกระตุ้นเพิ่มพูนขึ้น และมีความคุ้นเคยเพิ่มขึ้น

๔. มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างเพศ ในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่กำหนดให้

๕. มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่าง A : กลุ่มที่มีความสามารถ และ B : กลุ่มด้อยความสามารถ ในกรณีที่ได้มีขีดความสามารถสูงและมาจากสภาพทางสังคมในระดับสูง

การสำรวจข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างอายุตั้งแต่ ๑๐ ขวบขึ้นไปจำนวน ๗๗ คน จากโรงเรียนที่คัดเลือกไว้ ๔ แห่ง โดยที่นักเรียนที่คัดเลือกมานี้จะไม่มีประสบการณ์ในการเขียนต่อสิ่งเร้ามาก่อน กำหนดให้นักเรียนเขียนจากสิ่งเร้า ๔ ชนิดคือ

๑. รูปภาพนกเรียนกลุ่มหนึ่งกำลังมองผ่านหน้าต่างไปยังภาพวิวริมทะเล

๒. คำประพันธ์บรรยายให้เห็นถึงฉากฤดูหนาว

๓. ลูกกบฏแจซึ่งเกรอะไปควยสนิม

๔. เสียงของการชนหรือกระแทกกันดอย่างรุนแรง

ผลการวิจัยปรากฏว่ายังไม่สามารถหาข้อสรุปได้แน่นอนว่าสิ่งเรายังใดเหมาะที่จะนำไปใช้ในสถานการณ์ใด โดยทั่วไปเด็กผู้ชายมีความสามารถในการเขียนสร้างสรรค์น้อยกว่าเด็กผู้หญิง แต่เด็กผู้ชายนั้นตอบสนองต่อสิ่งเร้าทั้งที่จัดระบบและไม่จัดเท่าเทียมกัน ในขณะที่เด็กผู้หญิงจะสามารถตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่จัดระบบอย่างใดก็ได้ดีที่สุดเพียงอย่างเดียว^๑

ปี ค.ศ. ๑๙๗๑ จี (Gee) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาว่าการวิจารณ์งานเขียนของนักเรียนโดยวิธีต่าง ๆ จะมีผลต่อปริมาณ คุณภาพ และทัศนคติที่มีต่อการเขียนหรือไม่ โดยทดลองใช้วิธีวิจารณ์ ๓ แบบ คือ แบบชมเชย (Praise) แบบวิจารณ์ขมกพรอง (Negative Criticism) และแบบไม่เขียนคำวิจารณ์เลย (No - Comment) กับนักเรียนระดับมัธยมจำนวน ๑๕๐ คน แบ่งระดับความสามารถเป็น ๓ กลุ่มคือ เก่ง ปานกลาง และอ่อน ผลการวิจัยพบว่า แบบของการวิจารณ์งานเขียนมีผลต่อปริมาณของนักเรียน และมีผลต่อนักเรียนกลุ่มเก่งมากกว่ากลุ่มปานกลางและอ่อน การวิจารณ์งานเขียนแบบชมเชยมีประสิทธิภาพในการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเขียนได้มากกว่าการวิจารณ์อีก ๒ วิธี^๒

ปี ค.ศ. ๑๙๗๒ โอเวนส์ (Owens) ทำการวิจัยเรื่องความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนเกรด ๓ เกี่ยวกับทักษะในการคิดต่อสื่อสาร โดยให้เรียนจากโปรแกรมการอ่าน ทั้งนี้เพื่อค้นหาผลของการเรียนโปรแกรมการอ่านที่มีต่อการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนเกรด ๓ ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น ๓ กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง จำนวน ๓๒ คน กลุ่มควบคุมกลุ่มที่ ๑ จำนวน ๓๒ คน และกลุ่มควบคุมกลุ่มที่ ๒

^๑ Derek Sharples, "Stimuli for Creative Writing: A Comparative Experiment" Educational Review 20 (November, 1967) pp. 56-63.

^๒ Thomas Carroll Gee, "The Effect of Written Comment on Expository Composition," Dissertation Abstracts International, 31 (January 1971), p. 3412 - A.

ซึ่งต่อมาได้เข้าไปเรียนร่วมกับกลุ่มทดลอง แต่ไม่ได้เรียนโปรแกรมการอ่านจำนวน ๑๓ คน โปรแกรมการอ่านซึ่งเป็นวิธีการที่ช่วยให้นักเรียนเรียนด้วยตนเอง สร้างจากการให้นักเรียน มีเด็กเสียงเกี่ยวกับเรื่องจากประสบการณ์ แล้วพิมพ์เรื่องที่นักเรียนเหล่านั้นแจกจ่ายให้ทุกคน อ่าน โดยถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์ในการอ่าน

วิธีการทดลอง ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเขียนเรื่องเชิงสร้างสรรค์จากรูปภาพ ๑ ภาพ โดยมีภาพให้เลือก ๔ ภาพ จากนั้นรวบรวมเรื่องที่นักเรียน เขียนมาตรวจแก้ไขเกี่ยวกับการสะกดคำ และเครื่องหมายวรรคตอนให้ถูกต้อง นำไปพิมพ์ แล้วส่งให้ครูทรงคุณวุฒิทางภาษาและทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นผู้พิจารณาตัดสินและจัดอันดับ ผลการวิจัยปรากฏว่าผู้ทรงคุณวุฒิได้ใช้เกณฑ์วินิจฉัยที่แตกต่างกันถึงนั้นในการจัดอันดับ ผลงานของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จึงไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ แต่เมื่อ จำแนกตามเพศแล้วพบว่า นักเรียนหญิงมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์มากกว่า นักเรียนชาย ที่ระดับความเชื่อมั่น .๐๕ และยังพบว่ากลุ่มทดลองมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ ๒^๑

ปี ค.ศ. ๑๙๗๖ โวลเตอร์ (Volter) ได้ศึกษาเรื่องผลของการส่งผลในการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นยังไม่มีความสามารถในการเขียนทางใดทางหนึ่ง โดยเฉพาะ การให้เขียนเรื่องอัตชีวประวัติสั้น ๆ แล้วครูให้คำติชม เพื่อเสริมกำลังใจจะช่วยให้นักเรียนได้ปรับปรุงวิธีการเขียนของเขาให้ดีขึ้น และนักเรียนที่รู้จักประเมินผลตนเองในการเขียนอยู่เสมอ พร้อมทั้งมีการเขียนแผนภูมิแสดงความ

---

^๑ Francis Louis Owens, "A Study of Creative Writing Ability of Third Grade Students in a Communication Skills Through Authorship Program," Dissertation Abstracts International 33 (January 1973), p. 3485-A.

ก้าวหน้าในการเขียนอย่างน้อยที่สุดเป็นผู้ที่มีความสามารถทัดเทียมกับนักเรียนที่คอยรับสั่งคำติชมจากครูฝ่ายเดียว^๑

ปี ค.ศ. ๑๙๗๗ โอลิเวีย (Olivia) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสำรวจตนเองโดยวิธีการเขียนสร้างสรรค์ เขากล่าวถึงข้อเขียนทางจิตวิทยาซึ่งส่วนใหญ่เชื่อกันว่าความสามารถเชิงสร้างสรรค์นั้นจะนำไปสู่ความสำเร็จในชีวิตชั้นสูงสุด และขบวนการแห่งการสร้างสรรค์ และพัฒนาทางจิตวิทยาตามนี้ย่อมขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิม และการรวบรวมประสบการณ์ใหม่ จึงนำแนวคิดไปจัดวิชาการเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยปีที่ ๒ และใช้เป็นเครื่องมือสำรวจตนเอง การทดลองแบ่งประชากรเป็น ๒ กลุ่ม โดยใช้วิธีให้ทำแบบฝึกหัด และอภิปรายในกลุ่มทดลองส่วนกลุ่มควบคุมนั้นเน้นเทคนิคการเขียน เขาพบว่านักเรียนส่วนใหญ่มักจะเขียนเกี่ยวกับอภิศิวประวัติเขาอาศัยแนวโน้มนิ่งกล่าวพิจารณา ๒ ด้าน คือ

๑. เส้นทางตรงของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่จะค้นพบเกี่ยวกับตนเองมากขึ้น
๒. เปรียบเทียบแนวคิดจากงานเขียนทั้ง ๒ กลุ่ม และในระหว่างกลุ่มซึ่งนักจิตวิทยาพบมากในวัยรุ่นคนปลาย

ผู้วิจัยตั้งสมมุติฐานว่านักเรียนจะเขียนเกี่ยวกับเรื่องวัยรุ่นทั่วไปในวัฒนธรรมของพวกเขาเอง ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของงานเขียนทั้ง ๒ กลุ่ม ด้วยการเปรียบเทียบลักษณะ ๑๔ ประการคือ รายละเอียด ความชัดเจน จินตนาการ ความชัดเจน บุคลิกที่มั่นคง ความจริง ความแปลก ถ้อยคำ ความรู้สึกสูงส่ง ความรู้สึกเรื่องเพศ การยอมรับผิด การสั่งสอน รูปแบบสติปัญญา และความสามารถ^๑ ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนเขียนเรื่องไปตามแนวที่นัก

^๑ Daniel Ralph Wolter, "Effect of Feedback Performance on a Creative Writing Task," Dissertation Abstracts International 36 (April 1976) p. 6573 - A.

จิตวิทยาอ้างอิง กลุ่มทดลองมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุมในเรื่องจินตนาการ ความสามัคคี ความมั่นคงของบุคคลิกภาพ และต่ำกว่าในเรื่องความรู้สึกลึกซึ้ง และการยอมรับผิด แสดงว่ากลุ่มทดลองมีอารมณ์เขียนมากกว่ารูปแบบ นอกจากนั้นกลุ่มทดลองยังมีคะแนนสูงในด้านสามัคคี ความขัดแย้ง และสติปัญญาในการเขียนครั้งหลัง และคะแนนแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑ ถึง .๐๕ สรุปได้ว่าวิธีการสอนด้านการสำรวจตนเองเป็นบ่อเกิดของความรู้สึกลึกซึ้งซึ่งมีอิทธิพลต่อขบวนการเขียนมากกว่าการสอนโดยเน้นเทคนิคการเขียน^๑

เคอร์นัท (Curnutt) ได้ศึกษาถึง "ผลลัพธ์ของผลสัมฤทธิ์ในการอ่านของนักเรียนที่เรียนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และนักเรียนที่เรียนการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยมีการอ่านในใจประกอบ" โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น ๒ กลุ่ม กลุ่มทดลองมี ๒๑ คน ให้เรียนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ครั้งละ ๓๐ นาที สัปดาห์ละ ๓ ครั้ง เช่นกัน ผลการวิจัยปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างผลของการทดสอบหลังเรียน (Post-test) ในกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองแสดงว่าการสอนอ่านโดยใช้การเขียนแบบสร้างสรรค์หรือการอ่านในใจประกอบการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไม่มีผลแสดงว่าวิธีหนึ่งดีกว่าอีกวิธีหนึ่ง^๒

^๑ June Olivia, "Self - Exploration Through Creative Writing An Experiment in College Composition." Dissertation Abstracts International 38 (September 1977) pp. 1196-A - 1197-A.

^๒ Mavis Curnutt, "The Effects on Reading Achievement of Students Engage in Creative Writing and Students Engage in Sustained Silent Reading and Creative Writing" Dissertation Abstracts International 40 (August 1979) pp. 663-A - 664-A.